

Patiënteninformatie

Afasie

Inhoud

Inleiding	4
Algemene informatie	4
Wat is afasie?	5
Problemen bij het spreken	5
Problemen bij het begrijpen	5
Problemen met het lezen en schrijven	5
Hoe ontstaat afasie?	6
Letsel in de linkerhersenhelft	6
Letsel in de rechterhersenhelft.....	6
Problemen die kunnen ontstaan.....	6
Andere problemen	6
Hoe verloopt de behandeling?	7
Taaltraining.....	7
Hoe iemand met afasie helpen?.....	8
Algemene tips.....	8
Tips voor personen met communicatiestoornissen door een letsel in de rechterhemisfeer.....	9
Persoonlijke notities / vragen	10
Contactgegevens	11

Inleiding

Deze brochure geeft u meer uitleg over afasie.

Hebt u na het lezen van deze brochure nog vragen, aarzel dan zeker niet om deze te stellen. Uw logopedist zal u graag meer uitleg geven.

Algemene informatie

Iemand met afasie heeft moeite met:

- spreken
- het begrijpen wat anderen zeggen
- lezen en/of schrijven.

Sommigen hebben slechts één van deze problemen, anderen hebben moeilijkheden op meerdere of alle domeinen.

Wat is afasie?

In principe heeft een persoon met afasie enkel problemen met het uiten en/of begrijpen van taal.

Problemen bij het spreken

De patiënt weet wat hij wil zeggen, maar is de juiste woorden kwijt of zegt een ander woord dan hij bedoelt.

Sommige mensen kunnen helemaal niet meer **spreken**, anderen zeggen enkel nog losse woorden. Nog anderen hebben problemen met het maken van zinnen.

Het komt soms voor dat mensen erg veel praten met niet-bestaande woorden die voor de luisteraar geen betekenis hebben. Dit wil niet altijd zeggen dat die persoon verward is, maar hij is zich niet altijd bewust van zijn fouten.

Problemen bij het begrijpen

Iemand met afasie kan ook problemen hebben met het **begrijpen** van taal: de woorden die anderen zeggen of schrijven, hebben voor de persoon met afasie geen betekenis meer.

Iemand met afasie kan vaak nog personen of voorwerpen herkennen en deze voorwerpen correct gebruiken.

Problemen met het lezen en schrijven

Er kunnen ook problemen zijn met **lezen** en/of **schrijven**:

- De patiënt kan woorden en zinnen niet of moeilijk lezen.
- Het schrijven van letters lukt soms niet meer.
- Of de patiënt maakt veel schrijffouten. De fouten zijn vaak vergelijkbaar met de fouten tijdens het spreken.

Hoe ontstaat afasie?

Letsel in de linkerhersenhelft

Afasie komt voor na een hersenletsel zoals een beroerte, een hersenbloeding, een hersentrauma, een tumor of een infectie. Meestal bevindt het letsel zich in de linkerhersenhelft, die het belangrijkste is voor de taal.

Letsel in de rechterhersenhelft

Taalproblemen kunnen ook voorkomen na een letsel in de rechterhersenhelft. Men spreekt dan van rechterhemisfeer **communicatiestoornissen**.

Problemen die kunnen ontstaan

- moeite met het begrijpen van onduidelijke vragen, humor en spreekwoorden
- verlies van oogcontact
- voortdurend veranderen van onderwerp
- de gesprekspartner vaak onderbreken
- veel praten maar de hoofdgedachte missen en onverwachte onderwerpen naar voor brengen
- weinig toonvariaties of gelaatsuitdrukkingen

Andere problemen

Naast een taalprobleem treden vaak ook volgende problemen op

- verlamming van één lichaamsheft
- moeilijk slikken
- moeilijk bewegen van de tong of lippen waardoor de spraak vervormd klinkt (dysartrie).

De vorm van afasie, de evolutie en het herstel verschillen van persoon tot persoon. Het vlot herstel is afhankelijk van de grootte en de plaats van het letsel, de leeftijd van patiënt, de motivatie van de persoon met afasie, ... In het begin is het daarom moeilijk in te schatten hoe het herstel zal verlopen.

Hoe verloopt de behandeling?

Een logopedist helpt bij de behandeling van communicatiestoornissen zoals afasie en rechterhemisfeer communicatiestoornissen.

De logopedist voert eerst een **onderzoek** uit naar de mogelijkheden en de beperkingen op het vlak van de communicatie.

Daarna start de **taaltraining** om de communicatie terug op gang te brengen of vlotter te laten verlopen.

Taaltraining

De logopedist komt dagelijks langs met **oefeningen**. Het kunnen oefeningen zijn op papier. We gebruiken ook concrete voorwerpen of fotokaarten. Soms vragen we aan de familie om foto's of voorwerpen van thuis mee te brengen om de communicatie te stimuleren.

Soms gebruiken we **hulpmiddelen**, zoals een letterkaart of tablet. De logopedist zal dan uitzoeken welk hulpmiddel het meest geschikt is.

De dagelijkse oefeningen van de logopedist zijn een onderdeel van de revalidatie. De logopedist overlegt en werkt samen met andere zorgverleners zoals artsen, kinesisten, ergotherapeuten, verpleegkundigen en de sociale dienst.

Hoe iemand met afasie helpen?

Iemand met afasie slecht kan communiceren. Dit brengt ingrijpende veranderingen met zich mee. Er zijn grote sociale gevolgen voor de patiënt, maar ook voor zijn omgeving.

Het is belangrijk dat u blijft communiceren.

Algemene tips

- Praat in een **rustige omgeving**. Vermijd afleiding en zet de tv of radio uit wanneer u praat. Zoek een rustige plaats op om te praten wanneer u omgevingslawaai van een cafetaria, feestzaal, familiebijeenkomst, ... zelf niet kunt aanpassen.
- Kijk uw gesprekspartner aan wanneer u een gesprek begint. Maak eerst **oogcontact** (aanspreken met de roepnaam) en praat als enige. Het is vermoeiend voor de persoon met afasie om naar meerdere personen tegelijkertijd te luisteren.
- **Spreek langzaam** en niet te luid, want de persoon met afasie kan u goed horen.
- Spreek in **korte zinnen**. Geef niet te veel informatie in één keer en benadruk de belangrijke woorden.
- Las voldoende **pauses** in, zeker wanneer u verandert van onderwerp.
- Maak gebruik van **gebaren, tekeningen, notities** of wijs aan wat u bedoelt.
- Stel uw vragen op zo'n manier dat uw naaste met **ja of nee** kan antwoorden. Let op: sommige mensen met afasie verwarren ja en nee.
- Wacht telkens een reactie af voor u verder gaat praten. Kijk goed naar de gelaatsuitdrukking. **Geef** uw gesprekspartner ruim **de tijd** om de boodschap te verwerken en controleer of hij het begrepen heeft. Herhaal de zin eventueel op een andere manier.
- Behandel de persoon met afasie als **een volwassene**. Praat niet over zijn hoofd heen met andere personen.
- Spreek niet in de persoon zijn plaats (tenzij dit strikt noodzakelijk is) en **val hem niet in de rede**. Geef patiënt de tijd om op zijn woorden te komen.
- **Leg uit** wat er met hem gebeurt, ook al denkt u dat hij het niet begrijpen kan.

- **Vertel** over de thuissituatie en laat de persoon met afasie meedenken en mee beslissingen nemen in de mate van het mogelijke.
- **Moedig** anderen in de **omgeving aan** om met uw partner of familielid te praten. Vertel hen iets over de taalproblemen.
- **Stimuleer** de persoon met afasie om ook zaken aan te wijzen of uit te beelden. Vaak helpt dit om zich beter te uiten.
- Laat merken dat u blij bent met elke kleine vordering en **moedig** zoveel mogelijk **aan**.
- Onthouden van namen en woorden is moeilijk voor een persoon met afasie. Vertel hem dat dit bij de ziekte hoort en **herhaal** vaak de namen van kinderen en kleinkinderen.

Tips voor personen met communicatiestoornissen door een letsel in de rechterhemisfeer

- **Overschat** de mogelijkheden van de persoon met communicatiestoornissen **niet**.
- **Splits** een taak **op** in kleinere taken.
- Ga **zelf** na wat de persoon veilig kan doen; geloof hem niet alleen op zijn woord.
- Zorg dat de persoon zich in een **ordelijke omgeving** bevindt en **zo weinig mogelijk afgeleid** is.

Contactgegevens

Revalidatiecentrum AZ Turnhout
Campus Sint-Elisabeth
Rubensstraat 166
2300 Turnhout

Logopedisten

 014 40 63 37

 logopedie@azturnhout.be

AZ Turnhout heeft deze informatiefolder met de grootste zorg opgemaakt. De inhoud ervan is echter algemeen en indicatief. De folder omvat niet alle medische aspecten. Hij vervangt de raadpleging bij je zorgverlener niet. Mocht deze folder vergissingen, tekortkomingen of onvolledigheden bevatten dan zijn AZ Turnhout, personeel en artsen hiervoor niet aansprakelijk

AZ Turnhout vzw

www.azturnhout.be
info@azturnhout.be
014 40 60 11

Blijf op de hoogte via www.facebook.com/azturnhout

Campus Sint-Jozef

Steenweg op Merksplas 44
2300 Turnhout

Campus Sint-Elisabeth

Rubensstraat 166
2300 Turnhout

V.U. : Jo Leysen • gedelegeerd bestuurder AZ Turnhout vzw (vertegenwoordiger Eleyas bv)
Steenweg op Merksplas 44 • 2300 Turnhout